

HEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Székesszékhelyén XXV. évf. 1258. Szerda 1918. nov. 13

Előfizetés helyben, vidéken:
1 óra 2:50 K | 1 óra 2:50 K
1 évre 30 K | 1 évre 30 K

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon 208.

Felélős szerkesztő: Hajós József.

A hazatérő katonák és a földmivvelésügyi miniszter.

Buza-Barna földmivvelésügyi miniszter nagyfontosságú rendeletet adott ki és küldött meg valamennyi törvényhatóságnak. Az egyik rendelkezésben a földmivvelésügyi miniszter a következőket mondja:

Mint közismeretes, a földmivvelésügyi kormány fontos birtok politikai és egyéb gazdasági intézkedések után tervezi a hazatérő visszatérő földmivvelő nép gazdasági és szociális boldogulásának előmozdítását. Nagyon igazságtalan és az emberi jog érzetét sértő dolog lenne, ha ezeknek az intézkedéseknek hasznát azok a földmivvelők katonák is élveznék, akik magukat erre rendbontó kihágásokkal és zavargásokkal érdemtelenné tették.

A földmivvelésügyi miniszter a maga részéről már jótevő átlást foglal az ilyen esetekkel szemben és közzétette az értesíti az ország összes törvényhatóságát és mezőgazdasági szervezetét, hogy mindazok a katonák, akik az ország különböző helyein mutatkozó zavargásokban és rendbontásokban résztvettek vagy résztvettek, elvesztik a jogukat arra, hogy a földmivvelésügyi kormányzat a háborúisult gazdák javára birtoknyújtást és egyéb intézkedésekben részesüljenek.

Buza-Barna földmivvelésügyi miniszternek ez az intézkedése mindenestre olyan intőzkedés, amit célszerű lenne az ország valamennyi lakott helyén, vasutállomáson és egyéb nagy nyilvánosságú helyeken plakátok útján közzé tenni, hogy ezt ne csak a már visszatérő katonaság, hanem a frontról most visszatérő csapatok is világosan tudják.

A földmivvelésügyi miniszter másik rendelete a hazatérő katonák munkájáról és kereseti alkalmáról szól. Manapság mindennél fontosabb az, hogy a leszerelő katonák minél előbb munkát és keresetet találjanak és ne szaporítsák a bizonytalanság érzése miatt zavargásra hajlandók számát.

Buza-Barna miniszter utasította a törvényhatóságok első tisztviselőit, hogy a községi előjáróságok útján irassák össze a törvényhatóság területén a munkaalkalmakat. A leszerelő katonák tehát, amennyiben munkájuk nem volna, forduljanak a lakóhelyiük gazdasági munkaközvetítőjéhez, községi és körjegyzőhöz, akik a hazatérő

munkásoknak a megfelelő munkaalkalmakról az összeírási adatok alapján tájékoztatást fognak adni.

Ha ez nem vezetne eredményre, mert a vármegyében nincs elegendő munka, akkor a földmivvelésügyi miniszterium munkásügyi osztálya fog a legstürögőbben intézkedni. Mi-

után a hivatalos szervezet ezt a bürokratikus formákat nem tűrő feladat előreláthatólag egy-maga nem véggezheti el, a földmivvelésügyi miniszter felkéri a lekészeket, tanítókat, szövetkezeti igazgatókat, hogy a hatóságoknak ezt a közérdeklő munkásságát minden erejükkel támogatassák.

csatlakozott hozzájuk: Kerekes Lajos dr. főjegyző helyettes polgármester. A beavaltak beszálltak már róla, a város nagyközönségét azonban meglepi az új hír. Nem valószínű, hogy a legközelebbi közgyűlésen kéri nyugdíjaztatását, azonban kijelentése pozitív formában történt.

Tanítóválasztás. A csákvári iskolaszék Michl Ottmárt h. tanítót választotta. Uillein Róza vajtai tanítónő lett.

Kórházügyek. Nagyszabású jövőre állott városunk egész kórházügye. Mirtán a katonaszkodás a régi kórházban nem jut több érvényre, a mostani katonai kórházra, a csapatkórházra is alig lesz szüksége a katonaságnak. A városi és megyei hatóság ebben az ügyben tegnap értekezletet tartott és elhatározta, hogy a hadügyminiszterfőll kéri fogja a csapatkórház átadását az összes felszereléssel együtt. Ha ez a szépen megépített és jól felszerelt kórház a kezünkbe kerül, a most épülő gyermekkórházzal együtt gyönyörű modern intézményre fejlődhetne, amennyiben az eddigi 300 ágy helyett 600 ágyas kórház volna a városnak és megyének. A felszerelés pedig olyan nagyszabású, hogy hosszú időre teljesen elvolnánk látva minden szükségessé. Radnai Sándor ezredorvos már eltávozott a kórház éléről és most Pajzs Pál dr. főorvos vette át a kórházak kezelését.

Magyarország köztársaság lesz?

Mivel az alkotmányozó gyűlést hamarosan összehívni nem lehet, az eszmények pedig vágtatva iramlanak, a Nemzeti Tanács kiáltványt bocsátott ki az ország összes Nemzeti Tanácsához, hogy Magyarország jövőendő államéletének formájáról már most határozzon. Szennitük:

Az új világhírlakulás azt sürgeti, hogy csatlakozzunk a Magyar Nemzeti Tanácsnak ahhoz az elhatározásához, hogy

Magyarország jövőendő államformája a köztársaság legyen.

HÍREK.

Megalakult a pápi tanács. A változott idők nagy és új feladatok elé állítottak a pápát. A demokratikus kor nem jelenti a vallás elhárulását, sőt reménytelenül arra, hogy az az eddiginél is nagyobb megismerésben, fejlődésben és fennmaradásban megmaradjon, hanem a fennmaradás érdekében meg kell találni az új viszonyok között a legmegfelelőbb megoldást.

és a püspököknek a pápás és a nép képviselői által leendő választása stb. Az előadó tudatta, hogy a megyefőispánok között a pápákkal, melyet az örömmel fogadott, mely szerint a püspök egész lélekkel egyetért a mozgalommal, amelyben régi gondolatoknak s óhajának világba lakodását üdvözi s reményli, hogy az egyház isteni alapjainak megőrzésével a feladat nagyszabású meghívástól komolyan s bátorsággal fog

természetesebb lesz. Az öngóllal örök igazságait a szabadság és igazságosság útján, gában csak egy lélekkel megújult s a középkori, ma már fölösleges, mert szabad mozgást találó — ékítettveitől megszabadult egyházi képviselő. Ezt a megújulást tehát meg kell nyitni Isten és a nép ügyének szerencsésebb szolgálatát, előzzen az az alakulás, amely kedden d. e. 10 órakor történt a székesszékhelyi papnerevő intézet tanácskozó termében. Megjelent az egész helyi, világi és szerzetes pápás s Potonydy Imre dr. püspöki titkár előadása után megalakította a székesszékhelyi Pápi Tanácsot. Az előadó behatóan ismertette a budapesti pápás, az irányú mozgalom, amely korszerű reformok megvalósítására irányul, minők a papnerevélés reformja, az alsó pápás anyagi helyzetének azonnal való rendezése, a nyugdíj, betegséggélyezés, szanatóriumok ügye, a házberendezése, a káptalanok korszerű reformja, a nemzeti nyelvnek az istentiszteletben való nagyobb érvényesítése, a kath. autonómia megalkotása, az úres címek eltör-

A Pápi Tanács elnökevé dr. György István úrú lett, a pápát püspöki tanács választották. Az intézőbizottság tagjai lettek: Mátyás Rudei főgönn igazgató, Mátyás Bernárdin lelezer, házfőnök, Kisteleki István plébános, Hálnak Béla hitoktató, Pápai György káplán.

A Pápi Tanács csatlakozását jelentette ki a Nemzeti Tanács-hoz s szerdán délután 5 órakor az intézőbizottság az egész pápás képvisletében leteszi az esküt a Nemzeti Tanácsnak.

Dr. Mészöly Józsefet, a székesszékhelyi főorvosát vár megyei főorvossá nevezte ki a főispán. Örömmel üdvözljük a kinevezést, mert Mészöly dr.-ban hivatásának elő komoly főorvost nyertünk.

Változások a városházán. Megint már, hogy Sára (v. a dr. polgármester nyugdalomb megy. Nyugdíjaztatása iránt való kérvényét valószínűleg a novemberi rendes közgyűlésen terjesztik elő. Vele együtt megy Dolcer Péter gazdasági tanácsos is, a ki szintén régebben betegeskedik. Tegnap egy új név

és iparosok vasárnap délután igen látogatott gyűlést tartottak a kereskedelmi társulatban, melyen elhatározták, hogy a város területén való közzrend védelmére polgárorséget szerveznek. A polgárorség a nemzetiséggel párhuzamosan fog működni és csakis éjjeli szolgálattal teljesít, meg pedig szolgálatban. A kiküldött bizottság felhívja a kereskedőket és iparosokat, hogy minél számosabban sorakozzanak a polgárorségbe, mert hiszen a közérdek mindenkinek egyformán kötelességé teszi a közzrend fenntartását. A Lax és Martini nádorutcai üzletben jelentkező írodát állítottak fel, ahol mindenki jelentkezhet polgárorsági szolgálattal. A jelentkezők száma délután d. u. 5 órakor gyűlének össze a feiső kereskedelmi iskola tornatermében, ekkor fogják végleg megszervezni a polgárorséget.

Az ipartestület elnöksége felkéri a csizmadia és cipész iparosokat, hogy folyó hó 13-án a testület tanácstermében tartandó szakosztályi ülésre fontos ügyek tárgyalására okvetlen jelenjenek meg.

Ottokár hadiárvaváhzra N. N. 150 koronát adott.

Katonai parancsnoksági parancs. Közkegyelmi rendelések. A hadügyminiszter a következő rendelkezéseket bocsátotta ki:

A háború befejezése alkalmából a katonai büntető bírásoknál megelõre a következõ közkegyelrendelések bocsátatnak ki:

1. katonai büntetési eljárás meg nem indítandó, a megindított eljárás pedig abbahagyandó mind azoknál az egyéneknél, akik a szõkes-büntette vagy az önkényi ellátás vétsége, a katonai behívóparancs iránt engedelmesség bûntette vagy vétsége, a véderõrõl szóló törvényben meghatározott valamely bûncselekmény, továbbá az állam hadierõje elleni bûntettek vagy a katonai büntetõörvény 4. részének II. fejezetében meghatározott bûntettek valamelyike miatt üldözöttek vagy üldözést várhatnak, amennyiben a büntetési eljárás alapján szolgáló cselekményt a jelen rendelet kelteig követte el;

2. mindazoknak az egyéneknek, akik az elsõ pontban említett bûncselekmények valamelyike miatt katonai bírósággal jogerõsen elítéltek, a büntetésnek vagy még hátralévő részének végrehajtása elengedtetik;

3. az elsõ és második pontok alatti közkegyelmi rendelkezések nem terjednek ki a katonai büntetõ törvény 238. §-ában meghatározott bûntett amaz eseteire, melyekben a bûncselekmény a hadiszállások körüli visszaélések vagy a hadiszolgálat alól kibuvás elõsegítésével kapcsolatos;

4. a fenti közkegyelmi rendelkezések közhírré tétele és végrehajtása tekintetében szükséges intézkedések haladéktalanul megtörténnek, szõkevényeké nyilvánított egyének felhívandók, hogy iszeresleg vegyék a legközelebbi katonai állomásparancsnokságnál jelentkezzenek. Budapest, 1918 november 6. Hunke, s. k. altábornagy, budapesti kerületi katonai parancsnok.

Közigazgatási bizottsági

Dr. Károlyi József fõispán elnökelete alatt. A fõispán üdvözölte az új megyei I. fõorvost, Mészöly Józsefet, aki viszont elõdje mûködésérõl emlékezett meg melegen. Az alispán bizalmat tolmácsoló szavai után a fõispán kijelentette, hogy a mostani zavaros idõben kötelességének tartja helyén maradni, de ha a helyzet úgy alakul, hogy elveivel nem tudja összeegyeztetni, átadja helyét, de szûllõföldjének hû fia lesz továbbra is. — Az olasz barcterrõl ruha nélkül megérkezõ katonák felruházása végett felirnak a hadügyminiszterhez. Végül a jelentéseket hallgatták meg.

Rengeteg a munka, nem akarnak dolgozni. — Egyenestán kapjuk a hírt, hogy a munkaerõ hiánya miatt a kukorica és répatermés ott pusztul a földéken. Kiszámíthatatlan kár érí így az országot, így pl. a Fehérvártól 12 kilométer távolban levõ *poratari* uradalomban behordásra vár 60 hold kukorica, 70 hold kukorépa, 50 hold tarlórépa, 25 hold vegyes földség. Az uradalom munkásokat keres a betakarítási munkálatokra; fészesséssel, vagy más egyezség szerint fizetné a munkásokat.

Az ideai kukoricatermés. A tengerinek még mindig nagy jelentõsége van a közlekedés szempontjából s így változatlanul élénk érdeklõdés nyilvánul az 1918 évi termés eredménye iránt. Az adatokról azonban, bár más esztendõben ez idõtájt már rég publikáltak a végleges eredményt, még most sem lehet határozottabban informálódni, aminek fõképpen az az oka, hogy némely vidéken mint például a Dunántúl, részben a most már enyhülõben levõ szanyog járvány, részint a mostoha idõjárás miatt nem tudtak elkészülni a tengeritõrés munkájával, annyi azonban megállapítható, hogy a tengeri forgalmat helyõlõ kereskedõk az ideai kukoricatermés két-három millió mmval többre becsülik, mint a tavalyit, a mikor 28-30 millió mm. lehetett a kukoricatermés eredménye.

Megszüntetett vonatok a Déllvasut vonalán. A Déllvasut vonalain bétõtõl, e hónap 11-tõl kezdve Budapestrõl este 8 órakor indul és az ellenirányban Székeshérvárra Budapest között reggel 6 óra perckor indul személynegy nem közlekednek.

Felhívás. A székesfehérvári Szellemi munkások szervezetének megalkotása céljából felkérünk mindenkit, aki e táborba tartozik, hogy I. hó 14-én, azaz csütörtökön u. 4 órakor a vármegyeház terében tartandó alakuló értekezleten saját jól felgõgõit érdekelten megjelenni sziveskedjék. Hazafias üdvözlötte! Pék János, Simon Sándor, Hermann László, Rainiss Lajos.

Rendõri hírek. Arany István malomszerelõ Déllvasuti nagyházban levõ lakásáról ismeretlen tettes 350 korona pénzt, igazolványokat, fényképet és leveleket lopott. — Scholcer Beláné Budai-ut 88. sz. alatti lakõs feljelentést tett, hogy takarítójeje, ki jelenleg Sárabán tartózkodik, 300 korona készpénzt és ugyanannyi értékû ruhameit vitte el. A rendõrség megindította az eljárást.

Az Apolló színház elõadói további visszavonásig htköznapokig a városban maradnak.

4, 6 és 8 órakor kezdõdnek. — A szerdán és csütörtökön bemutatásra kerülõ „Rang és mód” címû filmdrámára, mely a magyar kinematografia mestermitve, külön is felhívjuk a közönség figyelmét.

Köhõgés ellen kitûnõen bevált a Störk pasztilla. Egy doboz ára 1 korona Szüts Rõbert gyógyszerárában.

Dr. Falvy Jenõ orvos rendelõsét Kossuth u. 6 szám alatt megkezdte.

Veszünk magyar hadikõcsõt Általános Bank és Takarékpénztár r. t. Székeshérvár.

Bojtorján hajszesz nagyon bevált hajapoló, erõsíti a haj gyökereit s szünteti a korpa képzõdést. Egy üveg ára 6 korona. Szüts Rõbert gyógyszerárában. Károly király-ír.

Akácvirág és lépésméz Kisinyben is kapható: Pollernann méhészet, Pálya-utca 28.

A keresztény magyarország központi lapja az Alkotmány Bpest VIII. Szentkirályi u. 28 b. Elõfizetési ára negyedõvre 22 korona.

Színház.

Az õsz vilhant, Jób, Dániel 3 felvonásos színmûvét játszották hétfõn este a színházban. Jób a Vigszínház rendezõje és darabjait tavaly sokszor játszották a Vigszínházban. De a mult évi színházi konjunktura kedvezett az ilyen vékonydangájú daraboknak is. Ez után a nagy világtalalkulás után azonban az õreg férj, fiatal feleség és a szép legény közötti verszégény, limonádézú jelenetek nem keltethetnek hatást. Most kötelességekre nevelõ, nagy eszméket fészegeltõ, vagy nagyon is vig darabokra ehes a színházi közönség. Az elõadás jobb volt mint a darab és különösen Doktor, Kovács, Véksey, de Brádi és Medgyaszai. Amália is tudásuk legjavával harcoltak a sikerért és az õ érdemük, hogy a szépségtûn közönség végig figyelt és felvénások után tapsolt is igyekezetükért. A gondos rendezésért Doktor külön dicséretet érdemel. A. N.

Heti mûsor.

Kedd: Hejehuja báró. Szerda: Hotel Imperial. Csütörtök: Bõreger. Péntek: Hejehuja báró. Szombat: Szókimondó asszonyág. Vasárnap: d. u. Postásfiú és huga este; Szókimondó asszonyág.

Az Apolló igazgatósága közli:

Rang és mód Szigeti Józsefnek a „Rang és mód” címû híres színmûvét, mely még ma is kedvelt mûsordarabja a Nemzeti Színháznak, az Astra filmvállalat pazar bõkezûséggel filmesítette meg. A hamisítatlan magyar romantika minden bájja meg van ebben a darabban. A szereplõ magyar talajról való, itt élnek közöttünk. Igazi zsáneralakok, akiknek látán a közönség felderül. A fõszerepekben Haraszthy Mici, Matyasovszky Ilona, Kürthy György, Szerémy Zoltán, Bojda Juci brilliõznak. Elõadások 6 és 8 órakor. Rendes helyárak.

Hatósági hirdetmény.

Értesítem a város közönségét hogy a városi tanács fenti számú határozatával elrendelte, hogy az állattartó nemtermelõk részére a tengerinek közvetlenül a termelõtõl készaruvétellel megvásárolhatására feljogosított vásárlási igazolványok kiadásának.

A vásárlási igazolványokat a rekvirálási ügyosztály (Zichy ház II. emelet I. ajtó) adja ki a következõ sorrendben: nov. 14 21. d. e. A. B. d. n. C. D. „ 15. 22. „ E. F. „ G. H. „ 16. 23. „ I. K. „ L. M. „ 18. 25. „ N. O. „ P. R. „ 19. 26. „ S. Sz. „ T. U. „ 20. 27. „ V. Z. bõtüvel kezdõdõ nevek.

28, 29, és 30-án az elmaradottak. Saját érdekelõben figyelmeztetem a közönséget, hogy a rendelt az ácsorgás és idõkimõlés szempontjából tartsa be a hatósági életmûszer vásárlási könyvét hozza magával. Székeshérvár, 1918, nov. 11. Dr. Saára Gyula s. k. polgármester.

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel értesítem régi rendelõimmet és a nagyérdemű közönséget, hogy régi, jõhírnévként örvendõ szobalestõ, címfestõ és mázoló nûhelyemet, amely három évi katonai szolgálatom ideje alatt szûnelt ismét megnyitottam; illetõleg Vásár-ter 17. sz. alól Zámoly-u. 1. alá (a királykúttal szemben) áthelyeztem. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérem

Schmölz László, szoba-, címfestõ és mázoló.

APRÓHIRDETÉSEK.

Lakatosokat, kazánkovácsokat és napszamosokat fõvesz a székesfehérvári Déllvasuti fõtõház fõtõkéség.

Gyári-munkások felvételnek a villamos telepen.

Pénzbeszedõ, aki számadásban jártassággal bír, felvétetik a villanytelepen.

Zongorát keresek bérbe. Ajánlatot Hetényi Géza, Székeshérvár posterestáné kérek.

Felcstú község határában bírtok bérbeadó egészben, vagy akár részletekben. Érdeklõdni lehet a felcstú poszhivatálnál.

Két tejsz tehén eladó. Deák Ferenc-utca 6.

Három négy kocsi rázott takarmány és egy drb. új szeszavagó eladó. Budai-ut 44. sz.

Egy lovas-ponny fogat szép szerszámmal, 4 üléses kocsival eladó. Bõvebbet a kiadóhivatálnál.

Répa és szecska vágógépet és egy tizedes mázsát veszek Cim a kiadóhivatálnál.

Takarmánytõk 4 mm. eladó, Malom-utca 45. sz. a. 1 mm. 16 korona.

Színház

Szerdán és csütörtökön, november 13 és 14 én:

Vége a komédiának. Dráma 3 felvonásban. Fõszereplõ Thea Loos.

Az enyém lesz. Vigjáték 3 felvonásban. Fõszereplõ Eisenbacht

Elõadások: 6 és 8 órakor.

Apolló-színház.

Szerdán és csütörtökön, november 13 és 14 én: Irodalmi filmatrakkció!

RANG-ÉS MÓD

Szigeti József híres színmûve 4 felv. Fõszereplõk Haraszthy Mici, Matyasovszky Ilona, Kürthy György, Szerémy Zoltán. Kiegészítõ mûsor! Elõadások 6 és 8 órakor.